

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Gărei, No. 25

Abonamentu 10 lei pe an

Asupra situațiunei Financiare

(UN APEL)

Nu e om în țară care să nu fie pătruns de greaua strémtoare în care se sbate țara în urma dezastului agricol din anul trecut. Imprumutul de 175 milioane, făcut de Stat anul trecut, cu dobânzi extrem de exagerate și cu condiția umilitoare, tipărită în contract ca să nu se mai facă un altul până ce acesta nu va fi achitat, timp de 5 ani, dovedește că Statul român a ajuns la ultima limită a creditului său, dincolo de care e falimentul.

Ast-fel fiind situația financiară a țarei;—iar cheltuelile obligatōre pe anul trecut și cel curent, depășind cu vre-o 40 milioane veniturile budgetare, a fost nevoie, pentru acoperirea unei părți a acestui deficit, a se pune noul impozit pe țuică și monopolul hărtiei de țigară, legi votate în sesiunea extraordinară a Camerilor închise la 7 ale lunii curente, cari vor da Statului cam jumătate din deficitul prevădut, rămânând ea pentru rest să se vândă acțiunile ce Statul are la Banca Națională și să facă mari economii în lefuri și reduceri de cheltueli în serviciile Statului.

Economia asupra lefurilor a fost recunoscută ca absolut necesară de toți bărbații politici ai tuturor partidelor și de toate ziarele, fără excepție. Deci, reduceri mari de funcțiuni și lefuri se vor face în toate administrațiile publice, pentru trebuințele neaparate ale mo-

mentului. Biruri noi vor trebui impuse spre a se echilibra în mod real budgetele viitoare ale Statului, ale cărui trebuințe cresc neîncetat.

Toate aceste au făcut să se dică despre actualul guvern, și cu mare dreptate, că e *guvernul espiațiunei*, guvernul ispășirei păcatelor tuturor guvernelor de 25 ani încoace, cari pentru ori-ce deficit al bugetelor trecute, pentru ori-ce cheltuială nouă, fie și pentru cumpărări de cisme armatei, emitea rentă în comptul datoriei publice, până ce am ajuns în halul în care ne aflăm.

Acum, fiind-că ministrii, singuri datori a vedea și respunde de efectul reducerilor și reformelor ce se vor introduce, sunt și ei numai niște oameni, în definitiv, cu numai câte doi ochi și o singură facultate intelectuală, a căror judecată, ori-cât de ageră și cumpănită ar fi, nu va putea pătrunde totul și peste tot, socotim că e de datoria tuturor adevăraților patrioți, să contribue fie-care cu ce poate, spre a ajuta pe cei ce și-au impus: îndreptarea situațiunei financiare a Statului, fără sdruncinarea rostului afacerilor publice și fără siluirea puterei productive a țarei.

Bogatul și îmbogățitul, cu o mică parte din ce-l prisosește, slujitorii Statului cu mici jertfe de sine, iar inteligența țarei cu sfatul ei devotat: toți să aducem obolul nostru sincer pe altarul unde abia mai licărește vigoarea de până acum a patriei române.

E necesar ca cei ce au întreprins salvarea țarei de pericolul

de care e emenintată, să cunoască toate plăgile de vindecat, toate cheltuelile de prisos, toate resursele de exploatare, să întreprindă și regenerarea ce se impune, să nu atingă nici unul din rosturile pe care e încheiată prosperitatea noastră crescândă a Statului român.

Vom deschide cu dragă inimă coloanele ziarului nostru tuturor propunerilor menite a fi folosite pungei statului, județului și comunelor Dobrogei, fără altă privire, la persoane ori lucruri, decât aceea a datoriei de a ajuta, pe cât micul nostru ziar o poate face, pe ministru, prefect ori primar, la greaua muncă impusă lor de acum înainte.

Discrețiunea cea mai absolută fiind tuturor garantată, prin trecutul nostru ireproșabil de aproape 10 ani, facem cunoscut că toate numerile ce vor cuprinde ceva la rubrica *Ancheta economiilor* pe care o deschidem, le vom trimite în plic închis locului competent.

Va fi o mulțumire sufletească pentru noi, dacă vom putea face bugetelor țerei, județelor sau comunelor Dobrogei, un cât de mic serviciu.

Vom dice: atâta am putut, atâta am făcut.

Redacția Constanței

PENTRU UNII NUMĂ

ȘI PENTRU ALȚII CIUMĂ

D-l G. Gr. Cantacuzino, fostul Prim-Ministru anul trecut, a avut un proces cu Statul pentru 107 pogoane, pe care Statul le-a revendicat și câștigat în prima in-

stanță, dar pe care le-a pierdut la Apel și Casație, unde Statul, conform unei deciziuni a consiliului de advocați din anul trecut, fiind ministru al Domeniilor d-l N. Fleva, a rămas nereprezentat, deciziunea Curții de Apel rămânând definitivă în favorul d-lui Prim-ministru.

Cetitorii acestui ziar știu de un proces la tribunalul de Tulcea al directorului ziarului nostru, d-l P. Grigorescu, care a fost *pus în disponibilitate* acum de cece ani, din funcțiunea de silvicultor în Constanța, printr'un comunicat de 8 coloane ale Monitorului oficial, *prin care se argumenta că nu e permis unui slujbaş să poarte proces cu Statul.* — înainte ca vre-o instanță să se fi pronunțat.

D-l Grigorescu a câștigat procesul și a fost pus în posesiunea a 100 hectare anul trecut; dar câte victime n'a făcut rigoarea ministerială?

Dreptatea a tăiat ferul; mai bine lua de tot vederea d-lui Missail secretarul general de pe atunci al ministerului Domeniilor, care a vădit numai cu ochiul cel rău acest penibil și nenorocit litigiu, care a sfârșit carieră: de funcționari onești, magistrați, și avocați, dementa și moartea fostului șef de birou domeniilor Vintilescu!

Am făcut această espunere asemănătoare de lucruri și împrejurări numai spre a arăta dreptatea între cei de sus.

Gospodărie chioară

La Primăria Constanței nu se ved lucrurile de cât cu un singur ochi: acela al intereselor personale.

Representanța actuală a comunei Constanța, are toate viciile și infirmitățile posibile unei administrațiuni publice. Nu-l mai calificăm fie-care eusur în parte după simptomele pe care singură și le manifestă: lăsăm pe d-l ministru de interne să le califice, fiindcă actualul consiliu este isprava *ministrului*, nu împoartă pentru Dobrogea al cărui regim.

Să continuăm cu espunerile: Am stabilit în rëndul trecut că lada comunală va fi în deficit, în eser-

cițiul financiar curent, cu o sumă de cel puțin 50,000 lei numai de la trei articole de *venituri*: de la *baluri, vândarea vitelor, clădiri și reparații* (art. 13 din buget;) de la *materiale de construcții și lucru brut* și de la *cărămidării*, toate înscrise în buget cu 54200 lei. Urma va dovedi că nu se vor încasa în cursul anului nici cei 4200 lei de la coada cifrei, fiindcă nu s'a făcut în tot orașul de cât vre-o 4 clădiri care plătesc taxa de fațade, și prin urmare nici material brut n'a putut intra în oraș, nici cărămiđi de pe locul comunei. Adăogăm că bugetul a fost făcut în Maiu, când se știa că mai nu se face nici o construcție anul acesta.

Onor. gospodarii ai orașului au trecut în buget un venit de 2500 lei de la curățirea latrinelor cu pompe primăriei; pe când, până la 12 Septembrie, — când consiliul a fost silit a vota un credit de 3327 lei și 75 bani, pentru înființarea acestui serviciu, până la 1 Aprilie viitor, — n'a încasat nimic, ba a plătit serviciului Divisiei lei 96 pentru curățitul haznălei de la cazinul comunal.

Ce au făcut pompa pneumatică a comunei de la 1 Aprilie și până la înființarea acestui serviciu?

Toate haznălele, însă-și ale Primăriei, sunt pline, a dis un domn consilier, la acordarea creditului. Ce contrast bizar! toate haznălele sunt pline, pe când lada casieriei comunale e goală cu desăvârșire! Mai lipsește un vîrîmînt de fonduri.....

Cazinul comunal e cotate la venituri cu 5000 de lei, din care s'a plătit pentru orchestră și lumânări, (veđi punctul 13 din ședința de la 12 Septembrie) lei 2860 prin *credit extra-ordinar; deci și aci o lipsă de cel puțin 2140 lei, asupra budgetului general*, admitând că pe lângă chiria cazinului de 2350 lei, s'a încasat din balurile copiilor restul de 2650, până la cifra bugetară de 5000 lei, ceea-ce Monitorul comunal amite a spune, lăsând în alb locul acestei cifre.

Venitul de la *bolnavii din spital* ai Direcției C. F. R., din port și de la fabrici, figurează în buget cu cifra de 6000 lei, pe când se știe că au încetat ori-ce lucrări

publice la căile ferate, în port și la două fabrici particulare locale. Ne prindem că nici un sfert nu se va încasa din prevederea bugetară.

Rămășițele exercițiilor închise, figurează la venituri cu 40,000 lei, pe când nu se poate încasa o singură rată de la cineva, pentru pământul cumpărat; iar *rata a 3-a, din vînzarea acestor locuri figurează cu 137.000 lei.* Și pe asemenea prevederi de venituri, când se știe din păsurile acordate de însăși acest consiliu că aceste rate sunt imposibile de încasat — și pe prevederi bugetare, ca cele enumerate mai sus, administrația comunală merge cu cheltuețile *în plin*, ca în anul cel mai bun!

D-l Ministru de interne, răspunzător de starea administrației comunale a Constanței, — fiindcă de dînsul este ca impusă comunei, califice cum crede pe gospodarii săi; noi ne mărginim a-i enuncia faptele.

Fără a fi isprăvit cu situația financiară, — mai avem de vorbit despre scăderea unor taxe, a jugării-tului, fînului și paielor, care asemenea vor mări grozav deficitul anului curent, să trecem la altă ordine de idei.

Tot ce se face la comună e susceptibil de cele mai grave bănueli, când nu se sfidează chiar bunul simț al cetățenilor Constanței.

Să vedem:

Furnitura de 200,000 kgr, lemne e dată prin bună învoială antreprenorului Levatinopulo, căruia nu i e permis a se prezenta la furniturile armatei, cu preț de 24 lei tona, predat în gara Constanței, pe când prețurile în gară sunt de 180 lei vagonul, iar Eforia Spitalelor le-a cumpărat cu 24 lei tona, dar dusă la Techir-ghiol, o poștă de la Constanța în colo. E treabă de părinte al orașului aci?

Cât pentru furnitura fînului, necesar cailor pompierilor, lăsăm să vorbească Monitorul Oficial al comunei, numărul de la 8 Octombrie anul curent.

5). D-l Primar arată că D-l N. Stănescu antreprenorul pentru furnizarea fînului necesar cailor comunali a reclamat că comisiunea însărcinată cu primirea fînului a

respins mai multe cară sub cuvânt că fânul n'ar fi bun și în condițiunile contractului.

«D-l Consilier Căpitan N. Marinescu membru în comisiunea de recepțiune arată că a respins numitului un număr de 11 căruțe aduse în ziua de 16 Septembrie crt., de oare-ce fânul nu era destul de bun și avea un miros mucegăit. În urmă însă aducând fân bun l'a primit pe tot opinând a se primi și cele 11 căruțe în care nu poate să fie mai mult ca 5000—6000 chilogramme».

«Consiliul lasă această chestiune la rezolvirea D-lui Primar autorizându-l să primească și cele 11 căruțe dacă va constata că fânul nu e absolut rău».

Ați înțeles, D-le ministru de interne, cum se tratează afacerile de furnitură de către aleșii d-vs.? Și deoar afacerea de nutrețul cailor e destul de serioasă dovadă e creditul suplimentar de *numai puțin ca 10,800 lei*, cerut și aprobat în ședința de la 18 Septembrie, în comptul verei acesteia, când iarba și fân a fost pe toate potecile slavă Domnului.

Acuma alta, de alt soi, spre a se dovedi cât de puțin scrupul are administrația comunală de cetățenii orașului.

Cităm dintr'un singur Monitor Oficial al comunei, No. 22 anul al II-lea

În pagina a II-a, coloana a II-a iată ce cetim:

8) *Să se înființeze un post de agent sanitar, (cere Primarul) în port, conform adresei Direcțiunii generale a serviciului sanitar No. . . . osebît de niște credite suplimentare la art. . . . ale căror alocațiuni s'au epuizat.*

În coloana a 3-a, «D-l Primar prezintă devizul întocmit de Consiliul tehnic al comunei, pentru pavarea Pieței Independenței, care costă suma de . . . și roagă consiliul pentru aprobarea lui etc. etc.

«Consiliul aprobă acest deviz». E vorba de pavarea pieței cu piatră cubică.

Mai nu e număr în care să nu fie asemenea lacune în ziarul oficial al comunei. Frumos e să nu se arate contribuabililor, abonaților, sumele cât se cheltuiește pentru anumită lucrare?

Vom cualifica la urmă toate aceste procedări; acum ne mărginim numai ale anuncia. Avem prea multe. Și vom continua.

Observațiuni Generale

asupra

Exploatarei carierelor Statului în Dobrogea

(Urmare)

Exploatatorii noștri de cariere însă nu au în vedere aceste considerațiuni, ci să gândească cum să exploateze mai lesne materialul util, de care au nevoie, iar materialul netrebnic îl aruncă pe platformă la voia întâmplării, nevoind să țină compt de instrucțiunile date și de viitorul carierei.

Arendașul este pus în posesia carierei luate, de către un agent al Ministerului, în termen de cel mult 20 zile de la înmânarea contractului. El este dator a fi la fața locului la sosirea agentului Ministerului, cunoscând că numai după îndeplinirea acestor formalități poate începe exploatarea. Punerea în posesie se face prin încheierea unui proces-verbal în dublu exemplar, din care unul se va lăsa arendașului sub luare de dovadă, iar cel alt împreună cu dovada să înaintează Ministerului de către agentul său. (art. 9, 10, 11).

La Medgedie, D-l arendaș de cariere Teohari Nicolau, pretinde că i s'ar fi dat de Minister numai jumătate din carieră, ce în baza art. 7 se adjudecase asupra sa, apoi Ministerul a mai pus alături de dânsul un concesionar din care cauză d-sa a fost silit să-și părăsească și jumătatea aceea de carieră ce i se dăduse.

În urma încheierii contractului la 20 Octombrie 1897, arendașul Teohari a fost pus în posesiunea a 10 hectare 1945 m.², terenul ce solicitase pe termenul de 5 ani sub numele de *Cariera Medgedia*, și care figurează pe un plan dresat cu ocaziunea punerii în posesiune. Odată cu punerea în posesiune, s'a determinat prin mușuroaie perimetrul cerut, încheindu-se un proces-verbal în regulă, semnat atât de arendaș cât și de delegatul Ministerului prin bună înțelegere. De

unde dar aceste pretențiuni absurde? Această carieră nu este încă părăsită de arendașul ei, ci o exploatează cred până la Octombrie 1902 când 'l va expira termenul de arenda stipulat în contract. Lângă perimetrul acelei cariere, nu se află nici un concesionar până aci, dar să limitează în partea nord-vestică de o porțiune de teren petros, (Medgedie II) pe care Statul o exploatează cu permis când să simte nevoie, iar în partea de *Est* să mai mărginească și cu cariera *Carasu* în suprafață de 18 hectare, carieră, ce până în anul precedent a fost exploatată tot de d-l Teohari însă în contravențiune, pentru care există astăzi un proces. Dacă d-l Teohari probează contrariul, celor spuse de noi, vom scoate în relief tot adevărul.

Cât privește cariera ce se pretinde a nu aparține Statului, ci primăriei din Medgidia, și pe care Statul ar fi închiriat-o, există un proces și credem că autoritățile în drept vor lămuri această chestiune care de sigur este în favoarea Statului.

Din cele demonstrate până aici, se constată până la evidență, că administrația carierelor nu numai că nu face șicane arendașilor săi, cum s'a zis, dar încă caută a le da tot concursul posibil, în cea ce privește bunul mers al carierelor. Ast-fel, administrația a stăruit a se micșora transportul materialelor pe căile ferate, deschizând prin aceasta exploatatorilor debușuri de desfacere, plata arende și a minimului obligator să face în rate trimestriale după cerere, iar curățirea carierelor este îngăduită în timp mai îndelungat etc. Aceste fapte socotim, că justifică în deajuns, buna intențiune a administrației carierelor, și asupra acestei chestiuni credem că vom mai reveni.

(Va urma)

Titrat.

Informațiuni

D-l C. Pariano a fost numit Președinte al Consiliului județian.

Demisia d-lui I. Nenițescu de

prefect al Constanței a fost primită pe ziua de 1 Octombrie. — Până astăzi 14 Octombrie încă nu s'a numit prefectul județului nostru ca și cel al județului vecin Ialomița.

Se vede că e destul de grea alegerea unui prefect sub regimul actual. Aci suntem așa de liniștiți acum, că putem aștepta ori cât, numai să avem noroc ca măcar al 19-lea prefect să fie om al trelor Dobrogei.

D-l Luca Ionescu, directorul Băncii de Scont din Constanța se întoarce astăzi din streinătate.

Vindările de tutunuri merg descrescând de astă vară, de când s'a urcat prețul. Cel mai mare debitant din Constanța ne spune că vindările septămânale și lunare la calitățile superioare dau acum abia pe jumătate din ce era în trecut. O fi și lipsa care a micșorat debitele, dar cauza principală e scumpirea tutunului. Ar fi neaparat ca prețurile diferitelor categorii să fie reduse la ce a fost mai înainte.

Prefectul de Tulcea, d-l Sebastian Moruzi a dat ordina circular în județ ca să se facă la toate comunele bugete rectificative, prin cari să se restabilească echilibrul bugetar al fiecărei comune în sensul cum era la 1897, înainte de venirea d-lui L. Nenițescu în capul județului vecin.

Primăria de Mangalia, punând în vânzare, prin loturi, aproape întreaga moșie a comunei, a făcut diferite publicații și reclame prin toate ziarele strict politice din București și nici un anunț prin ziarul independent, cari se susțin numai prin cetitorii lor. Nici nouă nici ziarul oficial al comunei nu ne-a trimis un rând, — par-că are să vie în Mangalia — unde nu găsești un pahar de apă bună de băut — numai conți și baroni din marele public european.

Politiciani ordinari!

La Primăria de Medgidie lipsește secretarul Primăriei de trei luni de zile; iar Neica Stan, primarul.

continuă să-i trimită leafa la București. De ce Nene Stane?

La 30 Octombrie se va judeca de Curtea cu jurați de Ilfov, București, procesul ucigașilor lui Fitowsky din complotul bulgăresc. Curtea va fi prezidată de d-l consilier al Curții de Apel Giuvăra.

Aseară a sosit în orașul nostru pentru inspecția armatei d-l General D-r Zaharia Petrescu, inspector general sanitar.

D-l P. P. Constanțianu ne roagă să anunțăm că vinde toate cărțile ce are. Doritorii se vor adresa la D-sa acasă.

În sesiunea din Noembrie a. c. a Camerilor se va propune o lege pentru monopolul cărciumelor la sate.

Comuna Iași și-a rectificat bugetul, reducând leafa primarului la 1000 lei din 1200 și câte 10% funcționarilor cu leafa mai mare de 100 lei. La noi Primarul are 900 lei și două ajutoare cu câte 450 lei un oraș de abia cu a 10-a parte din populația celei de adouă capitale a Regatului. Aceasta mulțumită primarilor numiți direct de ministere.

Aflăm că D. Th. Basarabianu actual supleant la Tribunalul local este înaintat membru de ședință și numit Judecător al ocolului al 2-lea Galați.

Felicitările noastre simpaticului magistrat,

PUBLIȚIUNE

Am pierdut patru polițe: 1 de lei 60 semnată de Paraschiva Brancoveanu din cătunu Ghelengec, com. Pazarlia; una de lei 60 semnată de Parhilie Zecu, una de lei 50 semnată de Dumitru Giurgiu, ambii din acea comună; una de lei 200 semnată de D-nu C. Radoiu de la serviciu sanitar din Constanța și Autorizația de stabilire și biletul de identitate.

Rog pe acea persoană ce va găsi aceste acte a mi le aduce la domiciliul meu din strada Libertății No. 60 și va primi o bună recompensă.

Ion Nistor.

SPECIALITĂȚILE

Farmacistului Ion Berberianu — Constanța

Goudron China Berberianu. Cunoscut fiind de toată lumea, atât efectele sigure ale goudronului în afecțiunile organelor respiratorii, cât și acele ale cōjei de china în contra maladiilor cari produc slabirea organismului, este natural ca *Goudronul China Berberianu*, adică medicamentul ce conține atât principi, activi ai goudronului cât și ai cōjei de china, să fie remediul cel mai sigur ce se poate întrebuița în contra *tusei, catarheler bronchiale și devesică, bronhitei, astmei etc.*; Sticlă 2 lei 50 b.

Prafuri contra guturailui Berberianu. Facă prin simplă prisarea lor, guturaiul cel mai rebel să înceteze.

Cuția 1 leu.

Hârtie chimică Berberianu. Este cel mai bun emblastru ce se poate întrebuița contra tuturor durerilor reumatismale ca: durerea de mijloc și de spate, dureri de șale, podagra, dureri de iritațiuni ale pieptului, nevralgii etc.; asemenea se mai poate întrebuița cu succes la *arsuri, bōle de rinichi, strivituri, degerături, boale scrofuloase, scrintituri etc.* Ruloul 1 leu.

Utura de pește de Norvegia prosopetă de anul acēstă se vinde cu 4 lei (albă) și 3 lei 50 bani (galbenă).

Un bogat asortiment de *Parfumerie* și *Săpunărie* străină și indigenă.

Deposit central:

Farmacia BERBERIANU — onstanța

ANUNCIU

La pepiniera din comuna Cavalar, plasa Mangalia, județul Constanța, proprietatea D-lui I. M. Rimniceanu, se găsește de vindare multe varietăți din cele mai rari de arbori fructiferi altoiți, cum perii, merii, cireșii, vișinii, caișii, etc.

Pe lângă acestea un număr foarte mare de nucii comuni și nucii americane.

Prețul cu care se vind este de trei lei bucata pentru cei mai mari de trei ani, doi lei pentru cei mai mici.

La TIPOGRAFIA «AURORA» se găsește de vânzare:

Tabele de recensământul tinerilor.

Tabele de rechiziții militare după toate modelele.

Interogatoriile pentru supuși străini și toate imprimările necesare autorităților.

Asemenea se găsește de vindare **Borderouri de obor** cu 80 bani carnetul.